

Коробова І. В. Особливості індивідуального підходу до формування методичної компетентності майбутніх учителів фізики[Текст] / І. В. Коробова // Засоби і технології сучасного навчального середовища : матеріали Міжнар. ІХ (ХІХ) наук.-практ. конф. (Кіровоград, 17-18 травня 2013 р.) / МОН України, КДПУ ім.В.Винниченка, Кіровоградський ОШПО ім.В.Сухомлинського, Гомельський ДУ ім.Ф.Скоріни, Могильовський ДУ ім.А.Кулешова. – С.108-110.

УДК: 371.31

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ

Коробова І.В.

Херсонський державний університет

Зміна освітньої орієнтації вищої школи з «інформаційної» на «особистісну» передбачає зміну поглядів на особливості індивідуального підходу як головного принципу особистісно-орієнтованого навчання. Крім того, замовлення суспільства на підготовку компетентного фахівця, який має не тільки знання, але й досвід їх застосування у своїй професії, також обумовлює особливості реалізації індивідуального підходу до навчання майбутніх учителів (фізики).

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає підстави стверджувати, що поняття індивідуалізації різні науковці трактують по-різному. На думку І. С. Якіманської, «диференційоване навчання» - це створення найбільш приемних умов для розвитку особистості учня як *індивідуальності*. Звідси випливає, що диференційоване навчання – не мета, а *засіб розвитку індивідуальності*. Ми розділяємо позицію І. М. Осмолівської, яка сутність індивідуалізації вбачає у *розробці і реалізації індивідуалізованих освітніх траєкторій*, а також *створенні умов для найбільш повного розвитку особистості* [1]. За І. С. Якіманською, головним в особистісно-орієнтованому навчанні є *максимальна увага до суб'єктного досвіду* учня (студента), його виявлення, оцінювання педагогом (ні в якому разі не пригнічення), «окультурення», тобто, *робота з індивідуальним досвідом кожного школяра (студента)* [3]. Аналіз наведених думок дослідників дає підстави стверджувати, що *індивідуалізація навчання майбутніх учителів фізики* в умовах особистісно-орієнтованого освітнього процесу має полягати у

створенні умов для найбільш повного *розкриття кожним студентом власної своєрідності*, умов для *набуття особистістю суб'єктного (індивідуального) досвіду* професійно-методичної діяльності. У результаті узагальнення думок вчених, нами складено таблицю, що окреслює умови розкриття учнем (студентом) власної своєрідності та набуття індивідуального (суб'єктного) досвіду, що забезпечують реалізацію індивідуального підходу до учнів (студентів). У таблиці показані нові ролі (функції) викладача, які він має цьому виконувати.

Таблиця

Умови набуття учнями (студентами) індивідуального досвіду

№ п/п	Умови набуття учнями (студентами) індивідуального досвіду	Нові функції вчителя (викладача)
1	Стимулювання <i>осмисленого навчання</i> через використання на занятті думок учнів (студентів) - К. Роджерс	Коуч, фасилітатор
2	Основним видом навчально-пізнавальної діяльності учнів (студентів) має бути <i>самостійна робота</i> (лише в цьому випадку учень може працювати в генетично заданому ритмі - М. П. Берулава	Коуч, фасилітатор, консультант
3	Ініціювання <i>власних ліній у розвитку студента</i> , що впливають з його природи: <i>свобода вибору</i> змісту, форм, методів навчання, видів та засобів контролю тощо - Н. О. Верещагіна	Консультант, тьютор
4	<i>Ситуативність навчання</i> : побудова навчання на ситуаціях, які передбачають самовизначення учнів (студентів) і пошук ними рішень - В. Д. Шарко	Коуч, тьютор, фасилітатор, консультант, ментор
5	<i>Опора на власний досвід</i> учня (студента): створення ситуацій пошуку розв'язання проблеми та <i>стимулювання</i> учнів (студентів) до <i>самооцінювання</i> результатів діяльності - Л. Ю. Благодаренко	Коуч, тьютор, фасилітатор
6	<i>Аналіз внутрішніх можливостей</i> носія діяльності (учня, студента, педагога) для забезпечення зовнішнього впливу на нього в навчанні - Л. Н. Макарова	Ментор, тьютор

Вище зверталася увага на те, що процес формування методичної компетентності майбутніх фахівців на засадах індивідуального підходу

передбачає **зміну функцій викладача**, а точніше – появу нових. Як стверджують науковці, *компетентнісна акме-технологія*, яка розуміється як **«навчання в дії»** (*learning-by-doing*), базується на професійно-галузевому *консультуванні, коучінгу, модерації, фасилітації, тьюторстві й наставництві* [2, с.94]. *Консультант* – спеціаліст, професіонал, який дає поради та компетентні відповіді на запитання студента. Головний метод *коуча* – в задаванні запитань підопічному для того, щоб він сам, будучи особистісно мотивованим, знайшов відповідь (розв’язання, спосіб дії) із власних внутрішніх *джерел* (інтелекту, емоцій, інтуїції, логіки, знань, креативності). *Фасилітатор* - на відміну від тренера, не є експертом та не навчає учасників. Фасилітатор виконує подвійну функцію: сприяє комфортній атмосфері і плідності обговорення проблеми. За К. Роджерсом, педагог-фасилітатор допомагає учню розвиватися, *полегшуючи* «важку роботу зростання». *Тьютор* – супроводжує процес індивідуальної освіти учня (студента). Тьюторство передбачає *допомогу в усвідомленні власних можливостей і освітніх перспектив*, що сприяє створенню усвідомленого замовлення до навчання, тобто, складанню власної індивідуальної освітньої програми. *Менторство (наставництво)* – це навчання через надання учневі (студенту) «моделі дії» в різних видах та її корегування через систему зворотного зв’язку.

Таким чином, в умовах особистісно-орієнтованого компетентнісного навчання сутність індивідуального підходу до студента полягає у створенні умов для набуття індивідуального професійно-методичного досвіду. При цьому викладач, поряд із традиційними, має виконувати нові функції консультанта, коуча, фасилітатора, тьютора, наставника (ментора).

ЛІТЕРАТУРА

1. Осмоловская И. М. Дифференцированное обучение: некоторые вопросы теории и практики / И. М. Осмоловская // Вестник ТГПУ. – 1999. – Вып. 5 (14). Серия : Педагогика. – С. 6-12.
2. Солянкина Л. Е. Акмеологические технологии продуктивного развития профессиональной компетентности специалиста на этапе его вузовской подготовки / Л. Е. Солянкина // Известия Волгогр. гос. техн. ун-та межвуз. сб. науч. ст. № 8 (95) / ВолгГТУ. – Волгоград, 2012. – С. 92-95. (Серия «Проблемы социально-гуманитарного знания». Вып.11).

3. Якиманская И. С. Дифференцированное обучение: «внешние» и «внутренние» формы / И. С. Якиманская // Директор школы. – 1995. - № 3. – С. 39-45.